

3.1 CO O UREGULOWANIACH PRAWNYCH WIEDZIEĆ NALEŻY...

Iwona Maciejowska

Regulamin studiów to dokument, z którym powinien być na bieżąco, mówiąc potocznie, każdy nauczyciel akademicki i to z dwóch powodów: po pierwsze, każdy student potrafi zwykle egzekwować wszystkie prawa, jakie są tam zapisane, egzekwowanie obowiązków, pozostawiając wykładowcy; po drugie, jest to dokument typowy dla danej uczelni i dość często ulegający modyfikacji, tak więc wiedza o nim, jaką nauczyciel zdobył w toku swoich własnych studiów, może być nieadekwatna do stanu obecnego. Należy mieć świadomość, że jest to rodzaj umowy obowiązujący obie strony i w przypadku spraw spornych będą one rozstrzygane nie w oparciu o tradycję, czy powszechnie obowiązujące zwyczaje, ale właśnie o literę prawa. Przykładowo w regulaminie studiów UJ znalazły się zapisy, które mogą być nowością zarówno dla młodych, jak i doświadczonych nauczycieli akademickich:

Zasady i kryteria przyznawania oceny [...], określa prowadzący przedmiot i ogłasza nie później niż dwa tygodnie przed rozpoczęciem semestru.

W przypadku powtarzania roku, ponownego przyjęcia w poczet studentów [...], student ma prawo do uwzględnienia zaliczonego już przedmiotu oraz uzyskanych w związku z tym punktów zaliczeniowych w okresie pięciu lat od daty zdania egzaminu lub zaliczenia tego przedmiotu w innej formie.

Niespełnienie przez studenta warunków dopuszczenia do egzaminu lub nieprzystąpienie do egzaminu z innych przyczyn nie stanowi podstawy do wpisanania oceny niedostatecznej z tego egzaminu.

Studentowi przysługuje na danym roku studiów prawo do zdawania tylko jednego egzaminu poprawkowego z przedmiotu. Egzamin poprawkowy w celu uzyskania wyższej oceny niż dostateczna dopuszczalny jest wyłącznie za zgodą prowadzącego przedmiot.

Kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej może zarządzić przeprowadzenie egzaminu komisyjnego w przypadku gdy:

- a) w trakcie egzaminu doszło do nieprawidłowości w jego przeprowadzeniu;*
- b) zakres przeprowadzonego egzaminu wykracza poza zakres określony w ogłoszeniu, o którym mowa w § 12 ust. 2 Regulaminu.*

Analogiczna sytuacja może występować na innych uczelniach.

Oprócz statutu i regulaminu studiów własnej uczelni każdemu nauczycielowi akademickiemu nie powinna być obca ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Warto także zapoznać się z ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. *O prawie autorskim i prawach pokrewnych* (tekst jednolity Dz.U. z 2006 r. Nr 90 poz. 631 z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. *O ochronie danych osobowych* (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 101 poz. 926 z późniejszymi zmianami). Ich oddziaływanie obej-

muje także proces dydaktyczny prowadzony na uczelni wyższej. Na przykład według opinii radcy prawnego Uniwersytetu Jagiellońskiego* wywieszenie listy ocen studentów zawierającej ich nazwiska byłoby naruszeniem ustawy o ochronie danych osobowych. W miejsce nazwiska można wpisać, np. numer indeksu, gdyż określenie wg niego tożsamości osoby „wymagałoby nadmiernych kosztów, czasu lub działań”, co wg ustawy sprawia, że informacja nie jest uważana za umożliwiającą określenie tożsamości osoby.

Zgodnie z ustawą *Prawo o szkolnictwie wyższym* (art. 239) uczelni [...] przysługuje pierwszeństwo w opublikowaniu pracy dyplomowej studenta. Jeżeli uczelnia nie opublikowała pracy dyplomowej w ciągu 6 miesięcy od jej obrony, student, który ją przygotował, może ją opublikować, chyba że praca dyplomowa jest częścią utworu zbiorowego. Natomiast ustawa o prawie autorskim mówi, że prawo to przysługuje twórcy. Brak jest przepisów, które przyznawałaby uczelni prawa autorskie do prac dyplomowych. Jednocześnie należy zauważyć, że wykonywanie pomiarów, wyszukiwanie danych literaturowych (prace wykonywane przez studentów i/lub pracowników technicznych) nie upoważniają do współautorstwa publikacji. Według najnowszych wytycznych przy ustalaniu listy autorów liczy się tylko tzw. wkład intelektualny.

Niezbędna nauczycielowi akademickiemu jest także znajomość wszystkich obowiązujących przepisów z zakresu BHP**, bowiem niewiedza nie zwalnia od odpowiedzialności (w tym przypadku karnej). Znajomość tych właśnie uregulowań jest istotna z punktu widzenia obu stron, ponieważ wypadki mogą zdarzyć się zarówno studentom, jak i prowadzącym zajęcia czy badania naukowe.

We własnym interesie nauczyciela akademickiego leży ponadto znajomość ustawy, w oparciu o którą większość z nas została zatrudniona, tj. ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks Pracy* (D. U. z 1998 r. Nr 21 poz. 94 z późniejszymi zmianami).

*Pismo radcy prawnego UJ, mgr Krystyny Długopolskiej z dnia 11.01.2007.

**Przepisy zostały wymienione w rozdziale 3.3.